

הקולנוע ההולנדי אינו מוכר כליכך בישראל. פרט לאירועים חריגים שמארגנים הסינמטקים מזמן לזמן (האחרון היה לפני כחודשיים), המוקדשים לתעשיית ארץ השפלה, קשה לזכור מתי הופק בארץ, מיסחרית, הסרט ההולנדי האחרון.

משום כך, צריך לקבל בברכה את חייל יומה להציג את חייל בכתום 45-1940 בישראל, גם אם החליטו לקרוא לו בי עברית בשם המוזר הפחות מתאים שישה חברים - שישה גיבורים, בעצם, זאת התחלה הגיונית מאד למי שרוצה לערוך הכרה עם הקולנוע שצומח בין הטלילים ונעליהעץ. חייל בכתום הוא לא רק הסרט היקר ביותר שהופק עד היום עליידי העשייה ההולנדית (הוא עלה יותר משני מיליוני דולרים) אלא גם הסרט המצליח ביותר של תעשייה זו, ולראיה - כעשרה מיליון צופים ראו אותו בהולנד בלבד. זהו סרט-מילחמה שעלילתו משתרעת על פני חמש שנים, המכיל, למעשה, את כל המאפיינים של הקולנוע הזה.

הסרט, שהופק בחסות בית-המלוכה ה' הולנדי, מבוסס על ספר רב-תפוצה באותו שם, שהוציא לאור אדם בשם אריק האלי-הוף רלפזמה. אלה הם זכרונותיו הפרטיים ממלחמת-העולם השנייה. שבה עבד בי שירות-הביון ההולנדי, אחר-כך היה טייס, ולבסוף המזכיר הצבאי של המלכה הגולה וילהלמינה. מכאן, שמו המקורי של הספר והולד הסרט, כתום הוא ציבעה הלאומי של הולנד, וזה גם שם מישפחת-המלוכה (אורני).

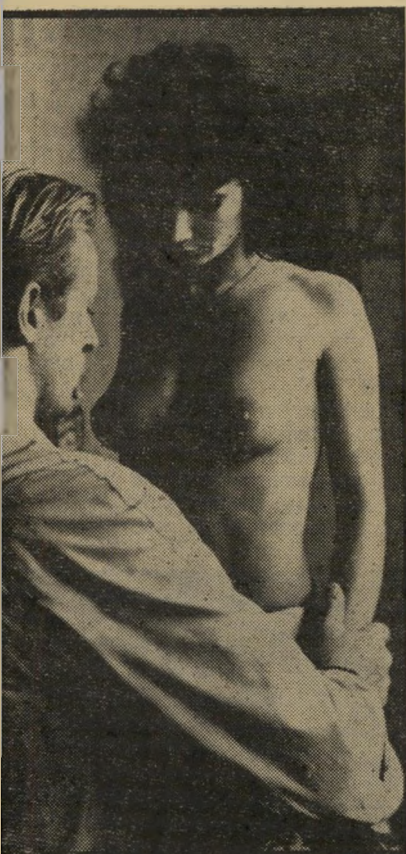
שמו העברי של הסרט ניתן לו מפני שהסיפור מתרכז סביב שישה חברים - צעירים, תמימים וחסרי-דאגות - ערב פרוץ המלחמה, ומתאר את דרכם המזווה העקלקלה בשנות המלחמה, שרק שניים יוכו לראות את סופה. כזכריו של הבמאי פול ורהבן, זו צניחה להיות תמונה של קבוצת אנשים קטנה שנאלצת להיות בי

תמונת מחזור - ששת החברים לפני שהיו גיבורים בשורת מלחמה במישחק טניס

תנאים בלתי-אנושיים, והדרכים השונות שבהם מגיב כל אחד מבני הקבוצה הזאת לתנאים אלה. החלק הראשון של הסרט מוקדש להכרת ששת הטיפוסים, בי תנאי שלום, שלווה ושאננות. סצנת הפתיחה של הסרט, המשחזרת פולחן קבלה של סטודנטים חרשים לאוניברסיטה, פוליחן הדרך בהשפלתם עליידי המחזור ה' בוגר יותר, הוא מעין פרידה מאירופה הישנה על מינהגיה, מישחקיה ומסורתי תיה.

בסצנה השנייה, שעה שהסטודנטים הי' חדשים מבלים בנעימים במישחק טניס, כבר נשמעת הבשורה הראשונה על השראה העומדת לחלוף בסערה על פני כל אירופה. ממקלטי-הרדיו הפתוח בוקעים צלילי מוסיקה, כאשר נפסק לפתע השידור הקריין מודיע על הכרות המלחמה. מכאן הלאה, שעה שששת הצעירים מתקשים עדיין לתפוס מה בדיוק הקשר בינם לבין התותחים הרועמים אי-שם, ר סבורים שהולנד הנייטרלית לא תיפגע, מתחילים ורהבן והתסריטאים שלו לטפסף

רוטגר האואר ובלנירה מולדייב מנזחת הלוחם

מסע אל סוף העולם

קברניט ז'אק-איוו קוסטו שמור מקום מיוחד בתולדות הקולנוע. איש לא יטען שהוא תרם תרומות חשובות להתי' תחנות השפה הקולנועית, או שסרטייו היו מהפכה סגנונית ואמיתית. עם זאת, עובדה היא שהוא זכה עד היום בשלושת פרסי אוסקר, עבור שלושת סרטייו הראשונים. בפעם הראשונה הוא עוד נעזר בגאון צעיר של הגל החדש, שלא זכה או עדיין בהכרה - לואי מאל, אולם מאז הוא יכול לראות את עצמו כבעלי-בית בלעדי על סרטייו.

טרגדיה

בפסגות

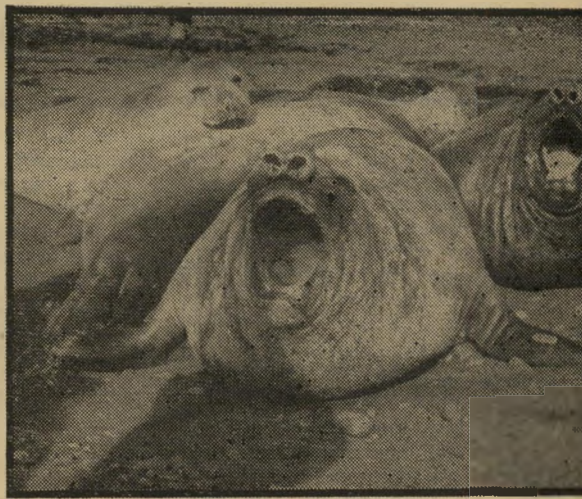
מ זה כשלושים שנה נודד קוסטו על פני ימים, מצלם את החיים התוססים המזורים והמרתקים שבתוכם, והחל מי עולם הדתמה הפכו צילומים אלה מקור אינפורמציה ממדרגה ראשונה, לא רק למדענים אלא גם לקהל הרחב. סרט חדש משלו הוא חגיגה לאוהבי הטבע, והגיגה כזאת צפויה בקרוב, כאשר יוצג בארץ סירטו הארוך הרביעי, עולם ללא צל, שלא כסרטייו הקודמים, יש בסרט זה חלקים נכבדים מאד שצולמו לארדווקא בתוך המים, אלא על פני היבשה. קוסטו יצא בספינתו אל הקוטב הדרומי, והמראות המרהיבים של אנטארקטיקה על אוכלוסיית הפינגווינים, כלבי-הים והלווייתנים שלה, מספקת לו חומר בלתי-נדלה ומחזירה אותו שוב להרהורים על הנושא שהיה תמיד בראש מעיניו: שיווי-המישקל האקולוגי, שהאדם משחית, בהדרגה, בכל מקום ש' אליו הוא מגיע.

אם יש מי שאינו יודע עדיין, קוסטו הוא קברניט של ספינה בשם קאליפסו, שולתי-מוקשים אמריקאית לשעבר, אשר בהדרכי תו הפכה אוניית קררי-המים המפורסמת ביותר של המאה, בעזרת ספינה זו הוא יצא לחקור את מעמקי הים, כאשר הוא מרסיף בכל פעם ציוד חדש ומשוכלל למטרה זו. הוא הקים תחנות-צפייה בעומק של עשרות מטרים מתחת לפני המים, שבהם יכולים אנשי לשהות במשך ימים רצופים, הוא פיתח תאים מירחיים לצלילה, מעין צוללות-כיס קטנות שעימן אפשר לרדת עד לעומק של 400 מטר מתחת לפני המים, והוא פיתח את מצלמות הווידאו הראשונות שמצלמות במעמקי-הים. לפני כל אלה היה האיש גיבור המחלת הצרפתית במיליחמה נגד הנאצים, ופיתח את האקוזה-לאנג, שיטה של הרכבת

מבחינה זו, אנטארקטיקה היא עדיין יבשת צחורה, עטופת שלג לבן, יבשת מלאת חיים על אף הקור העז השורר בה, כי אין בה כמעט זכר להשפעתו ההרסנית של האדם, פרט לסצנה אחת, ביקור בבית-קברות ללווייתנים. הסרט מנציח, למעשה, את השלבים השונים של מסע קאליפסו, בתוך מימה הקפואים של היבשת הששית. מול ריגעי ההומור שבביקור במושבה הענקית של פינגווינים, או ההוד והעוצמה שקורנים ממראה שני לווייתני-ענק המצולמים במעמקי-הים, יש ריגעי מתח בהתמודדות עם סערות וקר-חונים, וטרגדיה אחת אמיתית: מישל לאוואל, מטפס-הרים שהעלה את המצלמה אל פסגות אנטארקטיקה, נפגע מלהב המסוק הצמוד לספינה, ונהרג.

המוסיקה של מוריס ראול מלווה את הסרט לכל אורכו, וברגעים מסויימים, כמו הביקור בתוך המערות הארוכות וזוהרות שבתוך קרחון ענק, נדמה כאילו המוסיקה נכתבה במיוחד עבור הסרט, ולא המישים שנה קודם לכן.

יש סיבה לכך שדברים אלה הוקדמו ונכתבו לפני תחילת ההקדנות של הסרט: כדאי להבהיר שאין זה סרט המיועד לתלמידי בית-ספר בלבד, כפי שסברו כנראה בעלי בתי-הקולנוע רבים שהתפעלו מן הסרט, אבל חששו להקרינו. זהו סרט שמיועד לכל אוהב-טבע, באשר הוא, ללא הבדל מין, דת או גיל, ואולי התחליף המוצלח ביותר למסע אל הקוטב הדרומי, עד אשר יגיעו גם לשם טיולים מאורגנים.

מלביים משתזמים בשמש חדרומית שלווה בלי בני-אדם